

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fôiea una data pe septemana. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 40 doidloceri, or 3 galbini mon. sunat'oria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 6.

Brasiovu, 23. Januarius 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Unionistii.*)

III.

De si omulu mai nece una data nu e in stare de asi respunde deplenu tôte cugetele dein giurulu vre-unui obiectu, ci totu mai remane cate ceva pre fundulu memoriei, cá unu stratu de mii de mii de particule precipitate, cari cá se se puna in misicare, au lipsa de oresicare scuturare violenta, — de acea inse totu credeamu, cá si pana la alta data, ce scrisesemu de sistem'a unionistica dein Transilvani'a, póte fi destulu, si de acea-mi amblá prein mente, cá se trecu la alta tema in caus'a romana, dá in causa romana, pentru cá in Trni'a existe si una causa romana, cá si causa ungaro-seculia, si germano-sasésca, cause in adeveru microscopice in asemenare cu cauzele mari ale Europei, ce le dicu cestiuni, cá cestiunea orientala, italiana, americana, mecsicana si etc. etc., ci de acea inse totu fórte momentóse pentru noi, toti colocuitorii acestui ánghiu de pamentu, unde se incuibara atate elemente eterogenee, catu si pana astadi fierbu si elocutescu, cá elementele chemice, ce nu se potu suferi unulu pre altulu, candu le amesteca chemistulu.

E! candu eramu se tendu man'a la un'a dein aceste cestiuni interne, — mi-cádiura a maná reflesiunile diurnalului K. K. la art. din Nru Gazetei 101, si-mi strigara: holtu! Onorea me constrinse, cá mai antaniu se vediu, ce voru cu articulu meu? si apoi se purcedu mai incolo. — Reflesiunile nu-su semnate, de acea inse totu se paru a fi dein aceeași pena cu ale lui D. Pentru scurtare dar' le vomu numi D.

Reflesiunile suntu puçine, si nu atingu decatu numai una particea dein art. I alu nostru, inse amare, de care ne pare reu, unele nece cá se tienu de art. nostru, seau asupr'a unoru suposite trase sucitu dein acelu articlu. Impresiunea inse, ce o facu asupr'a nóstra acea descarcatura, fù unu feliu de Risum teneatis! Ascultati.

Chiaru la inceputu, dupa unu paralelismu intre capacine tari, si intre tiene mente, numai de catu adauge: „Déca scrietorii la foile-le romanesci si-afla petrecerea intru acea, cá se faca pre generatiunea presente a nóstra (a Unionistiloru)? respundietoria pentru apasarile seculoru aristocratice dein evulu mediu asupr'a poporului de mídiulocu, si pretotendenea se nevoliescu spre micsiorarea ungarimeii ale resturná (!) derepturele, placa-le asi petrece, dusmunos'a loru patema puçina impresiune va face asupr'a nóstra.“ — Uf! uita-te de cene se piera lumea, de bietii scrietorasii la folia-le romanesci! Ce-ne suntu acelia, unulu seau toti? Autoriulu articluului dein Nru 101, au autoriulu Independentiei? — De altii nu respundiu, respundia fia-care pentru sene, si anume autoriulu Independentiei déca a scrisu astufelu de articli revolutionari in folia-le romanesci au numai in Independentia, de cari io nu sci, pentru cá nu iam vediutu numele in folia-le romanesci transilvanice, ci il'amu vediutu in cele unguresci, ér'

folie-le dein principate si Independenti'a nu le am — cetitu. A nevolia inse credu se fia scrisu toti celi dela diurnalistic'a romana transilvana, numai cu scopu de a micsiorá natiunea ungará si ai restorná derepturile ce ise cuvenu, cá ori carei natiuni, seau a imputá generatiunei de acumu pecatele strabuniloru aristocrati de inainte cu 3—4 sute de ani. Generatiunea presente nu e respundiat'oria pentru cele trecute, de catu numai candu nepotii inalbescu mormentele celoru vechi. Er' articulu meu nu a facutu astufelu de imputatiuni.

Er' déca ~~nu~~ toti scrietorii acestia suntenu asia de ostili natiunalitátei magiare, si nu toti vomu se le restorná derepturile ei, ci numai ne nevolimú a ne spará derepturile, ce nise cadu cá la ómeni si cá la cetatiani, incontr'a pretensiuniloru ereditate dein evulu mediu si aristocratice, mi se pare, cá nu amú meritá una imputatiune atatu de grea inaintea lumei, — mai alesu, déca celi ce ne facu atari imputari si aru pune man'a pre coscientia, intrebándose, cumu ne tractéza generatiunea acésta presente prein diurnalele lorú, au nu amú poté dice si noi cu poetulu: Quis tulerit Grachos de seditione querentes?

Celu puçinu conclusiunea lui D. ab uno, seau si a duobus et pluribus, ad omnes, este unu pecatu, care Ddieu si ómenii potu se-ilu lierte, ci — logic'a nece una data. Inca, déca noi amú fi se facemu atari paralogismi, seau déca mai puçinu ne amú sci moderá, de catu antagonistii, amú poté se asteptámu dela fratii nostri, deca ne suntu si voru se ne fia adeverati frati, mai multa indulgentia si una indereptare in spiretulu blandetiloru, cá de la unii, cari in totu respectulu se supunu, si cauta a se supune, cá suntu cu multu mai inaintati in totu ramulu de cultura, morale, intelectuale, si politica. Si asecurámu pre fratii nostri, ori de care partita se fia, cumu cá romanulu cu tótá inapoiarea lui, la care in catu va porta vin'a si seclii aristocrati ai evului mediu, scie apretiuí cordialitatea cá si ori care poporu cultu, si tiene a mente nu numai injurie-le, ci si generositatea.

Cu tôte astea, dusmani'a diurnalistoru si certele lorú intre sene, cari se templa si intre celi de un'a si aceeași natiunalitate, suntu dusmanie privéte, cari se resbuna cu condeliulu; nu cu sabi'a. De acea ne miraramu fórte, cumu D. amesteca caus'a diurnalisticiloru cu a natiunei, si ne arata natiunei magiare, pre care o estimámu, cá pre nesce dusmani, cari vremu sei restorná derepturile, ce i se cuvenu, spre resbunare, candu noi numai in contr'a opiniuniloru gresite dupa a nóstra parere, ce diurnalistii unionistici le identifica cu ale natiunei lorú, ne redicaramu cuventulu, mai multu aparandune de catu atacandu. In asta tractare, ce o intimpinámu, ne adusemu a mente de copilii artigiosi, cari candu venu la strimtoare fugu la muma-s'a strigandu: Mama! éca el'a te injura!

Noi o repetimú, cá si aici si in art. dein Nru 101, nu avemú de a face, de catu cu Unionistii, pre carii nui identificámu cu natiunea magiara.

„Noi, dice D., asteptámu inapoi derepturile nóstre fundamentali, dar' nu de la romani, ci dela corona.“ — Prea bene. Noi, romanii, nece nu amú pretensu nece candu, se impartimú altor'a derepturi, cumu

*) Vedí Nrii 101 si 102 an. trecutú.

scimu, că au pretensu si pôte că mai pretendu unii si astadi, drepturi sub conditiuni, ci asteptămu numai dela dreptatea domnitoriului, că se ne impartasămu si noi in drepturile, ce se cuvenu unei natiuni atatu de numeroase in senulu imperiului seu; dela corona, nu dela unionisti, — drepturi constitutionali, nu privilegia sub nume de drepturi constitutionali seau istorice. Eca in vorbe ne involim, si constatămu acea dechiaratiune a lui D., si o vomu tiené mente, de si e dîsa camu de preste umeru. Asia diferenti'a intre noi ar' fi numai, de ce corona si de ce drepturi constitutionali, fiendu că se pôte, că se nu intielegemu si noi si unionistii totu aceeași subtu acelesi numiri. Noi prein corona intielegemu corona via, person'a sacra a domnitoriului, — si prein drepturi nu intielegemu drepturi istorice. Distinctiunea intre drepturi istorice si neistorice, in catu e aflata numai spre apararea drepturilor avute, e plausibile, ér' déca s'a aflatu numai spre eschiderea celoru, ce nu au avutu drepturi istorice, nu e decatu sofisma. Drepturile constitutionali presupunu una constitutiune; care e aceea? Unionistii voru dice: Constitutiunea Ungariei dein 1848, — dá! pentru unionisti; ci pentru antiunionisti? Adhuc sub iudice lis est, si noi nu vremu se preocupămu resolutiunea acestei grele cestiuni.

La cele mai dein susu, intre alte adage D. si aceea, că: „Transilvani'a e membru intregitoriu alu coronei Ungariei.“ — In catumi aducu a mente, io nu am negatu acesta tese in art. meu, ce e mai multu, nece nu am graitu de ea nece alba nece négra intru insu, — ci puține numai in capetulu art. II, unde am negatu consequenti'a, ce vreu unionistii se o traga dein afirmatiunea acelei tesi. Noi nu potemu precepe nece acumu necesitatea uniunei, de acea pentru că Trni'a este seau ar' fi membru intregitoriu alu coronei; necesitatea, care o potemu concede, e numai, că Trni'a se nu fia taliata de catra coron'a Ungariei, cumu o taliase politic'a Trniei dela J. Zapolya incóce panà la M. Apañ II. Inainte de acea trista epoca Trni'a erá membru coronei Ungariei, cumu nu se mai indoiesce nece unu unionistu, — de acea inse, de nu mente istori'a, Trni'a totu erá provincia destinta, cu administratiune destinta, si cu diete distincte, in cari une ori chiaru si regii Ungariei au fostu de facia. Vedi Kosa, de publ. partium Trnarum administratione (Vien'a 1816) si anume p. 37 seqq.

Dupa trecerea acelei nefericite epoche, marele Leopoldu I in diplom'a sa dein 4. Dec. 1691 numesce Trni'a: „charissimam hanc Trniae regionem, jam a saeculis inclyto nostro Hungariae regno assertam, si de acea totu a lasatu-o se remana provincia destinta de regatulu Ungariei si cu administratiune destinta. — Déca dar' intru atate sute de ani, incependu dela S. Stefanu panà in dîlele nóstre Trni'a a potutu stá cá provincia destinta, forà de a inceta se fia membru coronei Ungariei, — intrebú, de ce se nu póta stá si de aci inainte?

De acea noi nece nu aflămu vre-una necesitate de a incorporá Trni'a cu Ungari'a, déca cumuva Unionistii nu mai au si alte cause mai stringatória pentru uniune. Noi amu dîsu, că atare causa pentru infientiarea uniunei a fostu alt'a, nu pentru că Trni'a e membru intregitoriu alu coronei Ungariei, carea precumu amu vediutu nu e de ajunsu, — ci că adeverat'a causa a fostu scopulu consolidareii natiunalitatei magiare, pentru periculu adeveratu ori imaginariu, de care se temeau unii barbati, cari constituira partit'a unionistica.

Se ne esplicămu mai pre largu, fiendu că dein cele puține dein art. I., D. ne intielese reu.

TRANSILVANIA. Brasiovu, 30. Jan. n. Impregiurari a caroru delaturare nu sta la vointi'a nóstra, nu ne lasa deocamdata a continuá cu articulu titlatu Dotatiunea preotiloru romanesci intrecurmatu dela Nru 4. Intr'aceea Ddnii cititori voru sci se fia cu rabadare si indulgentia pana la alte timpuri mai priincioase; — séu déca cumuva respektivele diecese voru reesi cá se'si póta si ele tiené canduva cate unu sinodu diecesanu, apoi pentru acelu casu ne place a crede, cumuca regularea venituriloru si asigurarea subsistintii clerului romanescu de ambele confesiuni se va renumera intre cele dintei obiepte ale pertractarii. —

— (Pentru cultur'a vermiloru de metasa.) In capu de eara, pre candu tóta natur'a e imbraoata in albu, eara colórea verde dórme retrasa in sinulu mamei nóstre comune, este bine a medita langa caminulu caldu asupra lucruriloru economice pe care cineva cugeta a le intreprinde indata cu inceputulu primavarei.

Cultur'a de metasa a inceputu a ocupá si pe la noi min-

tile ómeniloru mai cu deadinsulu. Micile incercari facute de catra unii altii in a. tr. si reesite fórte bine au incuragiatu pe mai multi insi spre a se apucá si ei de unu ramu atatu de priinciosu alu industriei si economiei. — Se spune cumuca intre cultivatorii ardeleni este unulu, carele dupa sementi'a cata o are si dupa pregatirile ce a facutu, spera ca va produce pana la un'a suta maji de gogosi (Cocons) de metasa, eara altulu preste patrudieci si multi altii dela 50 punti pana la 15 maji. S'ar aflá si mai multi intreprindietori, le lipsescu inse fragarii (dudii.) — Este deci invederatu, ca cea dinteia grija a locuitoriloru ardeleni e, că se'si prasésca fragari pre catu se pôte mai multi, pentru că asiá in 4 multu 5 ani se fia in stare de a'si deschide unu isvoru nedeseccatu de inavutîre si prosperitate. Pentru că inse cineva se'si ajunga acestu scopu, se cere cá se'si castige sciinti'a neaparatu recruta spre acésta; eara sciinti'a se castiga atatu din carti, catu si din instructiune practica la faci'a locului.

Noi din partene amu conferitu in septemanile trecute cu unulu din cei mai zelosi cultivatori, carele in tómn'a trecuta a castigatu dela societatea agronomica din Clusiu si medalia. Acela este D. Thierry. Acestu compatriotu alu nostru sia devotatu in anii din urma totu timpulu si tóta ostenél'a sa intru propagarea culturei de metasa prin mai multe tienuturi ale Ardealului, si este aplecatu a dá consiliulu seu cu multa generositate si bunavointia la ori si cine ilu va cere. Noi din cate amu conferitu cu Dsa, ne marginim astadata numai la modulu de a prasi fragarii prin tóta tiér'a.

D. Thierry susutiene cu totu dreptulu, ca trebue se ingrijimu de o sigura aclimatisare a fragariloru, eara apoi adage, cumuca spre acestu scopu trebue se se formese scóle de fragari catu se pôte mai intinse, si anume unele pe sub munti, eara altele pe la locurile cele mai calduróse pe unde se producu si cele mai bune vinuri. Din scólele dela munti se se impartia apoi fragari pe la comunele submuntene, eara din celelalte pe la tienuturile mai calduróse. De aici resulta, adage D. Thierry, cumuca anume pentru romanii ardeleni ar fi se se intocmésca scóle de fragari: la Blasiu pe mosiile mitropoliei, la Sibiiu in vreo gradina ce ar fi a se luá in dînsu pentru acésta, la Zernesu si in partile Naseudului la cate unu locu scutitu catu se pôte de furi'a venturiloru de médianópte. Din acelea scóle aru trebui se ésa din ani in ani sute de mii fragari, care apoi ar fi se se impartia pe la toti doritorii de a'i plantá pe la locurile loru.

(Va urma.)

Soiri rectificade. Asupra omorului cumplitu, care se intemplase in lun'a lui Fauru 1860 pe dealulu Cristiciului (Kereszthegy) vi s'au fostu impartasitu din Reginu o corespondintia in Marte, priu care tóte impregiurarile omorului susu memoratu se facura in detaiu cunoscutu. Gazet'a aduse in acelu tempu numai pe scurtu la cunoscintia publica, cumca vreo cativa ómeni romani in Giurgiu s'au omoritu scl. Asia este. Cinci locuitori romani din Ibanesti in calatoriile catra Giurgiu (Gyertyó-Szent-Miklos) la tîrgu de vite se intelnira la o strimtóre pe dealulu Cristiciului cu 4 secui din Remetea. Ceia fara picu de arma. estea toti 4 cu securi. Dupa cum se aude, secuii s'au fostu vorbitu, că fiesce care dintre densii asiá se nemerésca si lovésca cu securea pe cate unulu dintre romani, catu 4 deodata cadiendu, alu 5 lea se le steie la toti spre dispusetiune. Asia au si facutu. Pe candu romanii in trecere, inca dandule buna diua, mergea unulu cate unulu pe cale, secuii alegendu'si fiesce-care jertfta sa, cate cu o lovitura in capu doborira pe 4, candu oelu mai dinainte nebagandu bine sam'a cu o lovitura in dosu, de si slabitu, vediendu periclu, o apucá la fuga, dara secuii toti dupa elu, ilu ajungu si prin mai multe taieturi in capu ilu omorira. Dupa ce l'au despoiétu pe acesta de puținei banisiori (toti au avutu 180 fl.), s'au intorsu la cei patru, si vediendu, ca inca nu siau datu sufletulu, cu taisiulu si muchea secureloru atata iau lovitú, pana ce s'au convinsu, ca numai in diu'a de apoi voru puté se inviédia.

In dîlele urmatóre, veniendu acésta fapta la cunoscintia deregatorie judecatoresci in Giurgiu s'au si faontu cercetarile premergatóre. Acei si tocma acei 4 secui, de si numai cu prepusu, s'au prinsu.

Superficial'a cercetare a judecatoriloru n'au pututu duce la neci unu resultatu Omoritorii s'au eliberatu (ob Mangel an Beweisen). Acumu dupa 2 ani, prin o fata secueanca din Remetea servitóre la Reginu, la acarei parenti acei 4 secui in diu'a omorului au fostu descalecatu, intemplantu acésta earasi s'a scormonitu, hotii s'au prinsu, si pana acumu unulu dintre densii au si marturisit ale lui si ale celorlalti peate asia, dupa cumu s'a aretatu mai susu. Ceilalti 3 inca se apropie de a-

deveru. Dupa total'a descoperire a acestei criminalitati vomu vedé ce sententia li se va face. Asprimea e de recomandat, ca altumintrea nu e de traitu. — Deplorabil'a sörte a celor 5 veduve si 29 de prunci, care remasera de bietii romani se usurá in órecatuva prin benefacerea Serenitateri Sale Principelui de Liechtenstein, care prin D. consiliariu Thieman le darui 200 fl. v. a.

Inca un'a Preotulu Hoszu din Toplitia cu prepusu de a fi incurcatu la tatiunariile din Alfaleu detienutu acumu de 6 luni, inca nu s'a luatu la intrebare (!?) Pofsimu, cá criminalisti cumu sunt si tatiunarii se se pedepsésca cu tóta asprimea, ne aru doré inse, candu de alta parte unu nevinovatu aru avé de trasu suferintia numai din prepusu s'au din planuri pregatite de nescari ómeni fara consciintia. —

Pe Hossu ilu cunóscemu fórte bine, si avemu cea mai segura convingere, ca este nevinovatu. Judecatile s'au scaunele judecatoresci ar trebui se iè in consideratiune acelea impregiurari, unde se arata semne de vinovatia si déca nu altumintrea, celu pucinu se grabésca cu pertractarile, cá se nu tiena pe ómeni cu lunele si anii prin temniti si la urma „mere moi o casa, tu vomu bunu“ candu nu numai onórea ii e perduta, dara cu averea inca e devenitu la sapa de lemn.

Metropolia Blasiului ar trebui se se intrepue s'au se urgeze caus'a lui Hossu in interesulu preotimei, inse si pentru muieri si 5 copii, carora le lipsesce pana de tóte dílele.

Corbulu, 1. Jan. 1862.

Unu bine informatu.

Din Belgradu (Alba-Julia) se scrie lui „H. Z.“ etc. din 27/15. Jan., ca in nóptea spre acésta dí, intre 1 si 2 óre se furara dela canoniculu Fr. Banciu la 50,000 fl. bani fundatiunali, testamentari si dominali. La furtu se pare a fi luatu parte o banda intréga, carea mai antaiu aprinse o siura, si sciindu, ca D. canonicu pomenitu la stingerea focului totudeaun'a e unulu dintre cei d'antai, folosi apoi foculu, pentru de a navali in locuinti'a lui, a-i luá cheile dintr'o lacritia si a descuiá cu ele cass'a cu banii. — Audímu vorbindu-se, ca 2 dintre furi s'aru fi prinsu prin gendarmi in Dev'a.

UNGARIA. Jurnalele magiare cu cele germane stau in necontentita polemia despre modulu impacarei Ungariei, inse pana acumu nu lasa neci unele neci altele din ceea ce sci. Vienesii 26. Februaru si Ungarii restitutiune in intregu a autonomiei avute si 1848, ba neci la revisiunea constitutiunii din 48 nu se demitu, decatu déca se va pune in propositiunile regie, apoi voru a discute, cumu va vrea diet'a. O brosiura aflá unu modu de apropiare, inse se vedemu, cumu va sustiené resonamentele.

BUCOVIN'A. In dílele acestea se propusera din partea corpului profesoralu dela gimnasiulu din Cernautiu tinerii studinti, ce se se impartasiésca de cele 10 stipendii a 50 fl. pe anu, create de Br. Nic. Petrino. Epistol'a acestui'a datata din Paris cuprinde acea modificatiune, ca pecandu stipendiele pana acumu se dedeau studintiloru fara de nici o deosebire, de aici incolo se voru impartii numai intre Bucovineni, inse fara distinctiune de religiune si nationalitate. (T. R.)

AUSTRIA. Vien'a. Ill. Sa D. nou denumitu episcopu alu Oradei Mari Pop Selegianu a depusu in 22. ale lunei lui Jan. juramentulu in manele Mai. Sale imperatului, in presenti'a cancelariului Ungariei.

„Vien'a. In privinti'a Mitropoliei romane orientale se scrie „Lloydului din Pest'a“ din Vien'a, ca aceea s'aru fi desbatutu de curendu intr'o conferentia ministeriala, dar decisiunea ei finala inca nu se pare a fi aprópe. Atat'a inse se crede, ca acésta Mitropolia va cuprinde nu numai pre romanii din Transilvani'a, ci si pre cei din Ungari'a, de óre ce ministeriulu de statu si cancelari'a aulica ungara s'aru fi unitu la pareri in acestu punctu. —“ (T. R.)

Chronica din afara.

ITALIA. Din Genu'a 21. Jan. se scrie, ca aolo va sosi unu credintiaru alu lui Garibaldi din Caprer'a cu depesie importante dela Generalulu, care privescu la caus'a romana si cuprinde unu planu de operatiune alu generalului, care se paralizeze influinti'a cabinetului francesu. Adeveru e, ca partit'a actiunii desfasura pe suptu mana o activitate rara si se misca fórte.

RUSIA si POLONIA. Insurectiunea polóna are mai mare intindere, decatu se credea din telegramele impartasite. „Nat. Z.“ ne incredintiéza, ca dóua sute mii poloni se afla astadi suptu arme. Se dicemu, ca acésta scié e pe diumetate falsa, dar apoi si scirile dela Varsavi'a din 25 si 27 ne spunu, ca revolutiunea a proruptu in mai multe locuri si

orasie, alungandu militia, d. e. cumu se facu in Mogielnice. Armat'a primi ordine a se concentra la cetati, danduse dreptulu sabiei la comandanti. Petutindenea sta militi'a gat'a de lupta.

Drumulu de comunicatiune cu Petruburgu s'a taiatu rumpenduse podulu la Liwce, totu asia si telegrafulu. Dóua despartieminte de insurgenti operéza la Ostrolenka si Biala Podolsca. Trupele ruse fura batute in mai multe locuri, d. e. la Plock si Suraz. In Koziencu lenga Sandomiru se desarmara saperii in casarma, fora se fi remasu unu fecioru. Colon. de gendarmeria Czerkasow se omori in drumu lenga Brzesc, siefulu cancelariei guberniului Szewcow inca 'si aflá mórtea (nu se scie unde). In Varsavi'a e liniste si neci ca fú turburata decatu prin oelalate crasie.

In 18 prochiamatiunea comitetului revolutionariu esi, ca elu in urm'a misiunii sale de a insurectiona tiér'a primesce titlulu si functiunea de gubernu provisoriu; dede unu manifestu ce prochiamata libertate, egalitatea tutoru stariloru si confesiuniloru, dreptulu de proprietate alu tieraniloru pe 3 (or 8?) pogóne, inventariu viuu si ajutoriu in bani, déca cineva va cadé in lupta pentru patria scl.

In Loniza au confiscatu insurgenti cass'a gubernului spre scopuri nationale. In Kiele, inca se scrie, ca se afla unu numeru insemnatu de insurgenti, militi'a parasi cetatea, si se fi prochiamatu dictatur'a militara. Prostimea ea inca da man'a cu insurgenti pe multe locuri. Boierii ajuta cu proviantu; mai tóta tiér'a se pare a fi rapita de spiritulu revolutiunii. Studentii dela Politechnicu s'au dusu la arme. Gubernulu a datu aspre porunci in Varsavi'a pentru sustinerea ordinei; doi, trei, insi nu se suferu a convorbi in publicu, si la 9 séra fora lampasiu e periculu a ambla. —

— Din Petropole se mai spune, ca Imper. cu ocaziunea unei parade militare au tienutu unu cuventu catra oficeri, in care díce, ca nu acusa pre natiunea intréga, ca revolt'a e numai machinatiunea unei partide inemice, carea vrea se restórne ordinea si legea. Eu sciú, se fia dísu mai departe, ca partid'a acést'a crede, ca si intre voi va aflá tradatori, inse increderea mea in armata e nefranta, ca ea mai multu decatu oricandu altadata si va face datori'a. Speru, a aflá in scurtu ocaziune, de a ne convinge, ca me potu lasá pre voi! Cuventulu facu órecare efectu si fú insoçitu de strigate de: Urá!

TIÉR'A ROMANÉSICA.

Bucuresci, 18 Jan. Unu conflictu intre camera si ministeriu séu mai bine intre poterea controlatória, si cea executória ni'lu presupuniá marsi'a lucrurilor. Una intréga siedintia a camerei din 14 nu fú deajunsu spre a decide, déca adunarea tiérei are dreptu a numi comisiune cercetatória in manipularea cu creditele séu ba, oamer'a pretinse alegerea unei comisiuni, esaminatóre, candu se ceru unu creditu dela camera, ministrii inse nu suferira a se esertitá controla asupra potestateri executiveri. — Vomu vedé unde voru esi acestea dóue potestati. — Pana atunci unu furtu infricosiatu nu'lu potemu trece su vederea.

Reportulu Domnului ministru secretariu de statu ad interim la departamentulu controlului catre Maria Sa Principele Domnitoru. (Aprobatu).

Prea Inaltiate Dómne!

Supuiu la Inalt'a Mariei Vóstre cunoscinti'a trist'a intemplanté a spargerei dulapului siefulu divisiunii III. din acestu ministeru, din care s'au furatu 33 bucati case de socoteli, concepte si originale besericesci, spitalicesci si ale ostiriloru austriace de ocupatie, tót'a ale partii de dincóce de Milcovu, dependinte de ministeriulu cultelor, pentru care viu prea plecatu a cere, in interesulu servitiului si alu descoperirii faptuitoriloru, ce deja se urmarescu de catre ministeriulu publicu, destituirea personalului impiegatiloru divisiunii III, de la siefi de divisie pana la copisti inclusiv, si darea loru in judecata, cá unii ce tragu asuprale tóta atentiunea si complicitatea, pana candu curtile competente voru dá a loru definitiva sentintia in descoperirea adeverului si dovedirea celoru culpabili; si Ve rogu cu adencu respectu, Preainaltiate Dómne, cá, de Vetii binevoi, se dati Inalt'a Mariei Vóstre aprobare. Nr. 58, anulu 1863, Januariu 11.

Al. Catargiu.

Esemplare dela inceputu se afla preadeajunsu. — Doritorii se grabésca cu tramiterea prenumeratiunii, ca pe viitoriu nu vomu scóte de suptu tipariu cu neci unu exemplariu mai multu de ce se afla prenumerate. — —

28463/1165. 1862. Publicare.

Prin legea din 13. Dec. 1862, ce cuprinde unele modificatiuni ale legii de competintia (Gebühren-Gesetz) din 2. Augustu 1850, publicata prin fôia legil. imper. bucat'a XL 1862 Nr. 89 in 16. Dec. 1862, si prin normativulu esecutivu, emanatu pentru acêsta in 20. Dec. 1862 (publicatu prin fôia leg. imper. bucat'a XLV Nro 102 in 28. Dec. 1862) au intratu urmatôrele insemnate schimbari:

A) in privintia catra mesur'a de pana acumu, dupa care se luâ competintia de ecuivalentu;

B) in privintia catra altele persône, care pana acumu nu erau supuse ecuivalentulu de competintie;

C) in privintia catra averea misicatôria, care pana acumu nu erâ supusa competintiei;

D) in privintia catra liberarea de pana acumu a persôneleru indatolate la competintia de ecuivalentu dela diumetatea competintiei ordinare la stramutari de avere.

Acestea sunt:

ad A. Incepundu dela 1. Ianuariu 1863 mesur'a competintiei de ecuivalentu pentru lucruri nemiscatôria se redicâ dela 2 % alu valôrei la 3 percentu alu aceleiasi valôre, si ecuivalentulu è a se demesurâ dupa mesur'a acêsta numai pentru timpulu inca restantu alu deceniulu curgâtôriu pana la 31. Oct. 1870.

La lucrurile acelea nemiscatôria, care si pana acumu stâ suptu e-cuivalentulu de competintia, nu se face noua fasiune a averei nemiscatôria ce fû fasionata pentru period'a 1861, pana la 1870, neci o noua mediulocire a valôrei, ci singuru numai competintia cea vechia se va redicâ potrivit.

Deci competintia, care dupa mesur'a cea vechia se maresce numai cu o diumetate, si dela sum'a astufeliu crescuta se va computa aruncatur'a, care prin legea din 13. Dec. 1862 se marî dela 15 la 25 %.

Competintia crescuta, ce cade pentru lun'a lui Ianuariu 1863, precumu si aruncatur'a trebuie se se platêsca deodata cu rat'a, ce trebuie se se dé in patrariulu II militariu 1863.

ad B si C. Dupa legea din 13. Decem. 1862 se modificâ positiunea tarifala 106 lit. D, precumu urmêza:

„Unu ecuivalentu de competintia percentuala pentru fiacare diece ani de posedere, au a respunde dupa avere:

„1. Tôte fundatiunile, beneficiile, besericele, comunele besericesci si mirene, reuniunile, institutelu si alte corporatiuni si societati, a caroru membrii nu au vreo parte din fondulu averei comunalu

a) din lucrurile nemiscatôria dela valôre 3 %,

b) din lucrurile misicatôria dela valôre 1 1/2 %.

„Intreprinderi cu actii si alte societati industriale, dêca partasiloru acelora le compete o parte din fondulu capitalu alu averei comune, dela valôrea lucrurilor nemiscatôria 3 %.

Anotatiunea I.

„Ecuivalentulu de competintia nu se aplica la societati pentru castigu comunu, care se infintiara numai pe viati'a partasiloru sêu pentru erediiloru, sêu care se infintiara pre unu timpu determinatu si nu mai lungu de catu 15 ani.

Dupa determinatiunea acêsta voru fi supuse dara pe viitoriu eompetintiei de ecuivalentu d'impreuna cu aruncatur'a de 25 % nunumai fundatiunile, beneficiile, besericele, comunele besericesci si mirenesci, ci si tôte reuniunile, institutelu si alte corporatiuni si societati, inca si intreprinderile cu actii si tôte societatile industriale, dêca in favôrea loru nu se va potê pretinde vreo determinatiune esceptionala a legii.

Asemenea determinatiuni esceptionali cuprinde legea in

Anotatiunea II.

„Dela ecuivalentulu de competintia sunt liberati:

„a) lucrurile nemiscatôria, a caroru proprietate compete n'mpartita unei comunitati, dreptulu inse de folosire din acelea sêu de intrebuintiare è legatu nedespartitu cu alte drepturi separate si posesiuni disponibile de pamentu si de casa, si inca si atunci, candu dreptulu acesta dela vreo posesiune de pamentu sêu casa se pôte transpune pe alt'a (posesiune) cu sêu fara aplacidarea derogatoriuala.

„b) Tôte acelea lucruri nemiscatôria, care nu se afla supuse contributiunei de pamentu si edificia.

„c) Lucrurile celea misicatôria ale besericeloru si caseloru de rogatiune, care sunt destinate servitiului Dumnedieescu.

„d) Lucrurile misicatôria ale fundatiuniloru spre scopuri de instructiune de binefaceri si umanitate.

„e) Posesorii de atari beneficiari, ale caroru venitu curatu anualu nu trece preste 315 fl. v. a. sunt personalu eliberati dela depunerea ecuivalentulu de competintie; totusi dêca intregirea congruei se tiene de vreunu fondu, atunci ecuivalentulu e de a se respunde din fondulu acest'a.

Decumuva se afla vreo eliberare legala d'in vreun'a d'in susu adusele esceptiuni legali, si adeca:

a. a) preste totu, sêu numai interimalu (pana la unu timpu intremediaru mai tardiu, dupa cumu acêsta se desemnêdia mai de-aprôpe pr'in urmatôrea sectiune ad D.

b. b) sêu in privintia averei misicatôrie,

c. c) sêu in privintia numai a unei parti d'in averea misicatôria, atunci acea (eliberarca) trebuie se se pretinda pana la 15. Februariu 1863 st. n. si adeca:

ad a. a) prin un'a copia a statutulu reuniunei sêu a contractulu societatiei vidimata pre calea judecatorêsca (libera de tapsa)

ad b. b. si c. c) pr'in prescri'sa fasiune positiunea 11 si 12 d'in care se afla la fiacare oficiu de dare (Steueramt) blanchete de vendiare in trei limbi ale patriei; asupra carora are a decide directiunea finantiala de cercu in prima instantia.

Fara esoperarea recunôscerei acestei eliberari legale d'in partea derogatorie care totudêuna trebuie se se esprime espresu si se se faca cunoscuta partitei, neminui d'in asemeni persône espresu desemnate in lege nu 'i è iertatu a pretinde pentru sine o atare eliberare.

Deci cu acêsta se provôca tôte, si adeca:

I. Comunele, besericele, fundatiunile si beneficiile, care pana acumu stâ supuse la ecuivalentulu de competintia, se si fasioneze de aci inainte si averea loru cea misicatôria, dupa starea ei din 1. Ianuariu 1863 pre blanchetele memorate, pana la 15. Februariu 1863 st. n.

II. Tôte reuniunile, institutelu, corporatiunile si societatile de altu neamu, cari sunt obligate pr'in legea cea noua la respunderea competintici, apoi intreprinderile cu actii si societatile industriale obligate singuru numai spre fasionarea averei loru celei nemiscatôrie, au a si fasionâ:

a) averea loru cea nemiscatôria dupa prescrisele sectiuni 1, 2, 3 si 5 din inaltulu emisu alu minister. de financia din 30. Martie 1862, precumu:

a. a. case, bucati de pamentu de totu soiulu, d'impreuna cu drepturile tienetôre de ele, d. e. drepturi de moraritu si breraritu si altele, deosebitu dupa positiunea si numerulu loru.

b. b. valôrea caseloru si a drepturiloru cu acestea impreunate, venitul curatu sêu darea de pamentu cea mediulocita pentru fia-care bucata de pamentu separatu.

c. c. Venitul dela fia-care obiectu in restimpulu celu d'in urma de 10 ani 1852 pana la 1862, sêu celu puçinu dela timpulu castigului de posedere de pana acumu è a se fasionâ separatu de fasiune pr'in o aclusa la celu mai deaprôpe oficiu perceptualu, la care trebuie ele a respunde darea dirêpta.

Oficielu perceptuale sunt indatolate a dá desluciri pentru formulariulu prescri'su toturoru aceloru partisani, cari concurgu pentru aceea, (pag. 260 si 274 a fôiei legiloru provinciale din 1852, atlatôre in tôte comunele la antisti'a locala.)

b. Dar' reuniunile de totu soiulu, institutelu, corporatiunile si societatile de altu soiul mai au de a fasionâ inca si averea loru cea misicatôria pana la 15. Februariu 1863 prin blanchete ce se afla de vendiare la ver-ce oficiu de dare (totu atata, dêca le compete loru o eliberare sêu bâ).

c. Eliberarile aratate suptu a, b, c ale susu citateloru determinatiuni esceptionali, sunt a se pretinde in fasiunea preste averea nemiscatôria sêu prin suplici speciale fara timbru; 'acelea de suptu c si d, inse in fasiunea pentru lucruri misicatôria suptu positiunea 11.

ad D. Tôte acuisitiunile (Erwerbungen), cari dela 1. Ianuariu 1863 incepundu, se voru face din partea vreunei persône obligate la competintia de ecuivalentu prin cumparare, schimbare si premiare, sunt subordonate de aci inainte competintiei ordinare pentru „afacerile juridice ale acuisitiunei“;*) inse asemenea posesiune se va supune pe viitoriu obligamintei pentru respunderea ecuivalentulu de competintia numai dupa decurgerea anului alu diecelea, computanduse aci timpulu, d'in care a ajunsu visteria statulu dreptulu, de a pretinde competintia ordinaria dela castigulu averei.

Acuisitiunile de soiulu acest'a, cari se facurâ inainte de 1. Jan. 1863 din partea aceloru partite, care sunt pe viitoriu supuse la ecuivalentulu de competintia in urn'a legii din 13. Dec. 1862 sunt de acumu a se fasionâ, cara competintia se va demesurâ numai dupa decurgerea timpulu de posedere, celui de diece ani.

Spre scopulu eliberarei interimali trebuie se se aclude fasiunei o copia din acelu documentu legalu, pre care se radimâ acuisitiunea.

Acêsta eliberare nu privesce persônele obligatôre spre competintia ecuivalentala, cari avurâ a respunde mai inainte o atare competintia pentru curgâtôrea perioda decenala 1860/70.

Dêca s'ar pretinde eliberarea interimala a competintiei dela lucruri misicatôria, cari inca nu se afla diece ani in posesiunea fasionariului, apoi è a se enumerâ valôrea suptu positiunea 12 a chartiei de fasiune si dovad'a pentru pretensiune are se se presteze in modu de incredere.

Publicarea de susu se aduce prin foile publice la cunoscentia toturoru acelor'a, pe care 'i atinge, si o alta provocare oficiala nu este de a se asteptâ. Partitele negligente voru avé a si ascrie numai insusi urmarile legali. Sibiu in 14. Ianuariu 1863.

2—3 Dela directiunea de financia provinciala c. r.

*) Rechtsgeschäft des Erwerbes.